

Dagthema: 'Zaaien en oogsten'

Overweging 17 juni – Jonne Meij

Lector: Gemma Truijens

*"... Het duurt meestal even
voordat mensen zich persoonlijk aangesproken voelen.
Is die glimlach echt voor mij?
Is dat compliment werkelijk persoonlijk?
Geldt die zegen ook voor mij?
Er moet veel van worden uitgestrooid om één zaadje te laten ontkiemen ..."*

Eerste lezing uit Ezechiël 17: 22-24

Tweede lezing uit Marcus 4: 26-34

Openingsgebed

Wij zijn hier tezamen om ons te voeden
aan de eeuwige bron van liefde en
levenskracht.
Als gelijken zijn wij hier.
Vaak vol goede zin en vertrouwen,
dan weer vermoeid en vertwijfeld.
Heer, laad ons op, verwarm en verlicht ons
op de weg naar bevrijding.

Lied

Simone Huisman / Tom Löwenthal

Altijd Aanwezige,
cirkel en kern van mijn leven,
jij trekt aan en omhult.
Ruimte van liefde,
nodig mij uit
om binnen te gaan.

Gebed om innerlijk weten

Soms zijn wij druk met leven, werken, doen,
maar vergeten waar we het voor doen.
Soms zouden we anders willen,
maar denken; wie ben ik?
Soms zijn we zo gericht op resultaat
en vergeten de intentie

Wees bij ons aanwezig
en verlicht onze intentie
opdat wij ons herinneren
wat wij het liefste willen:
leven in vrede en vrijheid
voor onszelf en alle anderen.

Welkom en inleiding

Welkom op deze mooie zondag morgen. Ook namens Gemma Truijens met wie ik vandaag voor ga.

Fijn dat jullie gekomen zijn.

Vandaag lezen we twee teksten uit het leesrooster die beide gaan over de kleine twijg of het kleinste zaad dat uitgroeit tot de meest paradijselijke der bomen.

Het kleine wordt gezegend, het grote wordt gewaarschuwd.

Het is een viering geworden over bevrijding. Over de boodschap van Gods koninkrijk die is als het zaad dat de mens uitstrooit over de aarde.

de boodschap dat wij mogen uitgroeien tot vrije mensen. Vrij van beperkende gedachten en overtuigingen, los van de omstandigheden. Dat het niet gemakkelijk is om vrij te zijn heb ik naar aanleiding van het schrijven van deze overweging weer ervaren. Het was moeilijk om vrij-uit te schrijven doordat ik onder de indruk was van denkbeelden van anderen.

Vrijzijn is niet afhankelijk van de omstandigheden, vrij -zijn is een beweging van binnenuit! Een boodschap van vrijheid die wij in vruchtbare aarde mogen ontvangen, laten ontkiemen en ontspruiten. En tegelijk een boodschap die wij kunnen uitstrooien in de levens om ons heen.

Dat deze viering voor ieder van ons, een aantal woorden, klanken of beelden mag bevatten die als zaden in vruchtbare aarde vallen.

Laat ons even de tijd nemen om stil te worden en ruimte te maken voor wat komt.

Gemma en ik wens jullie een mooie viering.

Lied

Huib Oosterhuis / Bernard Huijbers

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt,
wij waren de mensen niet die wij nu angstig zijn-
wij zaaiden bronnen uit in de woestijn,
wij oogstten zeeën zonder te vervaren.

Wij, tussen moed en wanhoop. Waarom weten
wij wel wat leven is, maar leven niet?
Soms gaan wij op de vleugels van een lied
en durven onze zwaartekracht vergeten.

Verlangen, pijn van onbekende duur:
turen de verte in, niet kunnen laten
een stad te zien, een tuin, doorschijnend water -
dan valt de nacht over het middaguur.

Maar voorgevoel van liefde duurt het langst,
heugenis aan het woord in den beginne,
licht, ongebroken valt het bij ons binnen.
Even zijn wij ontkomen aan de angst.

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt, wij waren
de mensen niet die wij nog angstig zijn-
wij zouden niet meer vluchten voor de pijn,
en voor de grootste liefde niet vervaren.

Eerste lezing uit Ezechiël 17: 22-24

Dit zegt God de Heer: Ikzelf zal uit de top van de hoge ceder, tussen de bovenste takken, een teer twijgje wegplukken, en dat zal ik planten op een hoge en verheven berg. Op de hoogste berg van Israel zal ik het planten, het zal takken dragen en vruchten voortbrengen, en een prachtige ceder worden. In die boom, in de schaduw van zijn takken zullen vogels wonen, alle soorten vogels die er zijn. En alle bomen in het veld zullen beseffen dat ik, de Heer, het ben die een hoge boom velt en een kleine boom weer laat bloeien. Wat ik, de Heer, gezegd heb, zal ik doen.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Niet als een storm, als een vloed,
niet als een bijl aan de wortel,
komen de woorden van God,
niet als een schot in het hart. (2x)

Maar als een glimp van de zon,
een groene twijg in de winter,
dorstig en hard deze grond,
zo is het koninkrijk Gods.

Stem die de stilte niet breekt,
woord als een knecht in de wereld,
naam zonder klank zonder macht,
vreemdelling zonder geslacht.

Kinderen armen van geest,
mensen gelouterd tot vrede
horen de naam in hun hart,
dragen het woord in hun vlees.

Blinden herkennen de hand,
dovemansoren verstaan hem,
zalig de man die gelooft,
zalig de vrouw aan de bron.

Niet in het graf van voorbij,
niet in een tempel van dromen,
hier in ons midden is Hij,
hier in de schaduw der hoop.

Hier in dit stervend bestaan
wordt Hij voor ons geloofwaardig,
worden wij mensen van God,
liefde op leven en dood.

Tweede lezing uit Marcus 4: 26-34

En hij zei: het is met het koninkrijk van God als met een mens die zaad uitstrooit op aarde; hij slaapt en staat weer op, dag in dag uit, terwijl het zaad ontkiemt en opschiet, ook al weet hij niet hoe. De aarde brengt uit zichzelf vrucht voort, eerst de halm, dan de aar en dan het rijpe graan in de aar. Maar zodra het graan het toelaat, slaat hij er de sikkel in, omdat het tijd is voor de oogst.

En hij zei: Waarmee kunnen we het koninkrijk Gods vergelijken en door welke gelijkenis kunnen we het voorstellen? Het is als een zaadje van de mosterdplant, het kleinste van alle zaden op aarde wanneer het gezaaid wordt. Maar als het na het zaaïen opschiet, wordt het de grootste van alle planten en krijgt het grote takken, zodat de vogels van de hemel in zijn schaduw kunnen nestelen.

Overdenking

Twee teksten over het Koninkrijk Gods vandaag.

De eerste tekst uit het oude testament is vrij streng van toon. Als een waarschuwing van een strenge, maar zoals het wordt beschreven, rechtvaardige God. Een God die grote bomen velt en kleine bomen zegent naar zijn oordeel.

Een duidelijke waarschuwing aan de machthebbers en een hart onder de riem voor de machtelozen. Vertrouw op zijn oordeel en ingrijpen, dan komt het uiteindelijk goed.

Een troostende en hoopgevende gedachte voor de kleine mensen die ogenschijnlijk onbelangrijk zijn in het spel van de grote mensen. Want God heeft de arme lief, de verdrukte, de mensen in de marge, de machtelozen. Zij zullen gezegend worden, en de rechteloze zal Hij neerhalen.

Deze bevrijdingstheologie is één van de belangrijkste boodschappen uit ons Godsgeloof.

Machthebbers die zichzelf bedienen

Maar wat is die belofte waard? kijk om je heen: hoeveel machthebbers die zichzelf bedienen ten kosten van de gewone mensen, hebben we vandaag de dag nog? Ze zijn overal: Trump, Poetin, Assad, Kim Jung In, Erdogan ga maar door... en het is niet zelden dat machthebbers niet worden geveeld maar juist worden ondersteund door religieuze instituties.

Er zijn dan ook mensen die zeggen dat deze theologie bedoeld is om het volk te sussen en om te voorkómen dat de mensen zichzelf bevrijden van hun onderdrukkers.

In de tweede tekst komt er een andere vergelijking over God's koninkrijk bij.

In het evangelie van Marcus lezen we over Gods koninkrijk in de ogen van Jezus.

Ook daar wordt voor de gewone mensen een visioen geschetst waarin zij kunnen uitgroeien van het kleinste zaadje tot de grootste der planten. Ook hier heel duidelijk de boodschap dat God de 'gewone' mensen liefheeft. En toch is dit een hele andere tekst met een hele andere boodschap. Hier wordt Gods koninkrijk uitgelegd in termen van zaaïen en oogsten.

Termen waar de toehoorders van Jezus mee vertrouwd waren.

Hier geen waarschuwing aan de hoge bomen. Hier geen oordelende God, die beslist wie geveeld en wie gezegend wordt. Niks van dat alles.

Zou dat betekenen dat er destijds geen sprake was van machtsmisbruik? Dat er in die tijd op die plaats geen onrechtvaardige leiders waren? Nee, dat is helaas uitgesloten. Onrechtvaardige levensomstandigheden zijn van alle tijden, toen, nu en in de toekomst. Ik maak me daar persoonlijk geen enkele illusie over. Nee, het interessante van deze tekst van Marcus, is juist dat die onrechtvaardige omstandigheden niet als beperking worden aangevoerd. De hoge bomen hoeven in dit verhaal niet te worden geveld om de kleine bomen ruimte te geven om te groeien. Dat is niet, waar het in deze tekst om gaat. Hier wordt een groeiproces beschreven van een boom wiens bestemming ligt besloten in het zaadje waar het uit voortkomt. Niet de omstandigheden bepalen zijn bestemming. Nee, dat hele kleine zaadje waar het uit voortkomt, dát bepaalt zijn bestemming!

Vrijheid met verantwoordelijkheid

Juist in onze tijd lijken wij de vrijheid te hebben om onze eigen bestemming te bepalen of te kiezen. Ieder voor zich.

Maar met die vrijheid komt de even zo grote verantwoordelijkheid.

De gedachte dat wij kunnen slagen lokt als een zoete beloning in de toekomst, maar onze angst om te falen doet ons verkrampen en maakt dat wij niet vrij kunnen leven.

*“Als vrijheid was wat vrijheid lijkt,
wij waren de mensen niet die wij nu angstig zijn...”*

De vergelijkingen van Jezus laten Gods koninkrijk afhankelijk zijn van ons groeiproces. Gods koninkrijk ligt besloten in het kleinste zaadje op aarde.

Het laat ons zien dat wij ons zo klein kunnen voelen als het kleinste van alle zaden op aarde wanneer het gezaaid wordt. Maar als het na het zaaien opschiet, wordt het de grootste van alle planten en krijgt het grote takken, zodat de vogels van de hemel in zijn schaduw kunnen nestelen.

Hoe je die boom voor je ziet is voor een deel persoonlijk, maar ik denk dat we het erover eens zullen zijn dat de beschrijving vrijheid, groei, veiligheid en nieuw leven verbeeldt. Wij mogen vrij en vol leven zijn.

Die prachtige boom die zijn wij in potentie allang, wij hoeven het alleen maar te geloven zodat we onszelf de ruimte geven om ook werkelijk tot die boom uit te groeien. Dat is een bestemming die ons gegeven is, die hoeven wij niet te verdienen met hard werken en klinkende resultaten.

Je vrijheid wordt niet bepaald door je omstandigheden. Nee je vrijheid ligt in je bestemming besloten. Alle mensen hebben deze zelfde bestemming gekregen. Je hoeft het alleen maar te zien en te geloven.

Dát is de boodschap die bij ons in vruchtbare aarde mag vallen, de boodschap die in ons mag ontkiemen en ontspruiten terwijl wij slapen en weer opstaan, dag in dag uit... opdat wij vrije mensen mogen én kunnen worden.

Boodschap van Gods liefde

Dat is volgens mij de echte bevrijdingstheologie.

Aan ieder mens de uitnodiging om dat geloof te laten groeien.

Het geloof in de boodschap dat je uit kan groeien tot een vrij mens. Vrij van angst en minderwaardigheidsgevoel.

Deze belofte, dit visioen, die te gaan begrijpen en te ervaren. Dat is waarom ik elke zondag hier, in deze kerk De Duif ben.

Eerst met alleen een pijnlijk verlangen, toen daagde er af en toe een glimp op van de mogelijkheid. Dan weer ervaarde ik het totale ongeloof en de onzin... Maar ik ga me steeds beter voorstellen dat het mogelijk is.

Want de boodschap is weliswaar gericht aan de mensheid en aan alle mensen, maar dat betekent ook dat hij is gericht aan ieder mens afzonderlijk.

En dus, ja, toch ook echt aan mij persoonlijk.

Bij mij duurde het vrij lang voordat ik kon bevatten dat deze boodschap van Gods liefde ook voor mij bedoeld was. En nog is het een langzaam groeiproces. Die boom staat er niet van vandaag op morgen.

Persoonlijk aangesproken

Maar ik ben daarin niet uniek. Het duurt meestal even voordat mensen zich persoonlijk aangesproken voelen. Is die glimlach echt voor mij? Is dat compliment werkelijk persoonlijk? Geldt die zegen ook voor mij? Er moet veel zaad uitgestrooid worden om er één van te laten ontkiemen. Dat klinkt een beetje raar, maar we weten allemaal dat het zo het is.

Al onze daden en gebaren, gedaan vanuit goede intenties zijn als het uitstrooien van het mosterdzaad op aarde.

Wij slapen en staan weer op. Dag in, dag uit. Terwijl het zaad ontkiemt en opschiet, ook al weten wij niet hoe en waar...

Laat die boodschap in ons binnenste groeien en laat ons de vruchten daarvan ook weer uitzaaien om ons heen. Want wij zijn het die vrucht dragen en wij zijn het die zaaien!

Stilte, gevolgd door Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in de Eeuwige bron
van liefde en leven.

Die zich dagelijks laat zien,
in speelsheid, openheid en schoonheid.

Ik geloof dat ik kan leren van Jezus,
die ons het geloven heeft voorgeleefd.
Die zich liet leiden door de liefde,
en al het andere met zachte kracht weerstond.

Ik geloof in de blijvende aanwezigheid van de liefde,
die zich in alles laat kennen.
Ook als die onzichtbaar voor mij is.

Ik geloof in het hart van de mensen
dat wij de liefde blijven zoeken en vinden.
Opdat wij leven en doen leven.
Geleid door de Krachtige en Tedere,
bron van eindeloze liefde en vrijheid.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Alles ontgrenzende
alles doordringende ruimte,
vrijheid, scheppende vrijheid.
Onbegonnen begin,
hier nu nieuw beginnende.

Roekeloos denk ik jou,
haveloos roept mijn verstand jou,
oorsprong van mijn geweten.
Ondoordringbare nacht,
niet hier, woest en leeg ben je.

Zwijgende. Meegaande voetstappen,
schaduw van schouders.
Ogen, zoekende ogen.
Ongemaskerde vriend,
hoe hier nu verschijn je me.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Herschep ons hart, heradem ons verstand,
dat wij elkaar behoeden en doen leven.
Maak ons tot uw gemeente,
wees de stem die ons geweten wekt.
Verberg u niet, verberg u niet.

Tafelgebed

God; bron van alle leven.
Ademend, groeiend leven.
In die ene mens, Jezus herkennen wij uw liefde
uw uitnodiging om te leven zonder angst voor angst.
2000 Jaar na zijn dood voeden wij ons nog
met zijn woord, met uw geest.
Met brood en wijn

Nodiging

Hier in het hart van onze viering breken en delen wij, in navolging van Jezus, het brood en delen we de wijn. Met het eten van dit brood verinnerlijken we zijn lessen en houden hem levend. Een ritueel dat we elke week herhalen als teken van onze wil en ons streven om te leven vanuit de intentie onszelf en de anderen recht te doen.

Ook als je het vandaag even niet geloofd ben je van harte welkom aan de tafel want het brood is geen beloning voor goed gedrag of sterk geloof. Het is een bevestiging van jouw bestaansrecht te midden van alle anderen.
Dus kom, want alles staat klaar

Breken en delen van brood en wijn

pag. 7

Onze Vader

(Wageningse versie: Corien van Ark / Gerke van Hiele)

God, Verborgen Aanwezig
Dat uw Naam aan het licht komt
Dat tastbaar wordt de wereld naar uw hart
Dat gegaan wordt uw weg van barmhartigheid
Dat wij ontvangen wat we nodig hebben
om onze bestemming te leven
Dat wij elkaar durven vergeven en niet laten vallen
maar zoeken naar vrede
Dat wij niet losraken, als het lastig wordt
maar verbonden blijven met U.
Geef ons daartoe de moed en de spankracht
het geloof, de hoop en de liefde
die van U komen
Vandaag en alle dagen
totdat alles is voltooid.
Amen.

Informatie & mededelingen

Voorbede

Laat ons bidden voor de wereld.
Voor alle mensen die lijden en sterven aan onrecht
Voor alle flora en fauna die lijdt en sterft aan onrecht
Dat zij bevrijd mogen worden en geheeld en getroost
Voor alle mensen die dat onrecht aandoen
Dat zij wakker mogen worden en geraakt en vergeven.
Dat alle mensen op aarde leren leven in vrijheid
Dat wij elkaar behoeden en doen leven.

Slotlied

Martinus Nijhoff / Tom Löwenthal

De wildernis
zal bloeien
als een roos

Zegenbede

Moge de Krachtige en Tedere dicht bij ons zijn vandaag en
alle dagen in ons verdere leven.
Moge zij ons rust en vertrouwen schenken
opdat wij steeds opnieuw iets van onze angst kunnen loslaten
Moge zij ons vervullen met liefdevolle vriendelijkheid
voor onszelf en voor de mensen die wij ontmoeten
Opdat onze vrijheid anderen mag uitnodigen.
De eeuwige ziet en beaamt je
Altijd, op elk moment
Overal, waar je ook bent
Amen.

